

Adres Kaya Korona 30, Bonaire CN
Bank MCB Bonaire # 406.104.07
Email Secretariaat@unkobon.org
Website www.unkobon.org
Facebook www.facebook.com/unkobon



Aan Ministerie van Financiën
Directie Financiële Markten

Betreft: Reactie Unkobon op internetconsultatie verlaging maximale kredietvergoeding BES

Bonaire, 20 november 2023

Consumenten op Bonaire hebben recht op een binnen Nederland gelijkwaardige bescherming tegen woekerrente. Het huidige voorstel om met kleine stapjes van 1% de maximale kredietvergoeding te verlagen naar een maximum van 19% doet hier geen recht aan.

In Europees Nederland wordt de maximale kredietvergoeding vastgesteld door de wettelijke rente (nu 6%) te verhogen met een opslag van 8%. Voor de BES-gemeenten wordt zonder opgaaft van redenen een afwijkend systeem gehanteerd, waarbij niet duidelijk wordt gemaakt waar de voorgestelde percentages voor maximale kredietvergoeding op zijn gebaseerd.

Zolang niet onderbouwd is vastgesteld hoeveel hoger dan in Europees Nederland de (opslag in de) maximale kredietvergoeding in de Caribische gemeenten moet zijn, zal de hierna berekende 14,75% als doel moeten dienen voor een gelijkwaardig maximum. Met stappen van 1% duurt dat veel te lang. Met stappen van 2 procentpunten per jaar duurt het nog steeds meer dan drie jaren voordat de gewenste gelijkwaardige bescherming wordt bereikt. Omdat alle kredietverleners op één na nu al veel lagere percentages hanteren, zal ook bij stappen met 2% het risico van marktverstoring verwaarloosbaar zijn.

Toelichting

Al sinds 2012 prevaleert bij het Ministerie van Financiën het belang van één kredietverstrekker in Caribisch Nederland boven het belang van de inmiddels 29.000 inwoners. Die ene kredietverstrekker maakt het mogelijk dat particulieren die bij de reguliere banken niet terecht kunnen, geld kunnen lenen. Het gaat veelal om zwakkeren in de samenleving met lage inkomens die uit wanhoop geld lenen tegen woekerrentes en vaak terecht komen in schuldproblematiek. Ook met de voorgestelde verlagingen worden deze kwetsbare mensen onvoldoende beschermd.

Waar in Europees Nederland de kwetsbaren worden beschermd door de maximale kredietvergoeding vast te stellen op de wettelijke rente van 6% plus een opslag van 8%, wordt in de Caribische gemeenten van Nederland al vanaf 2012 een afwijkend systeem gehanteerd. Blijkens een mail d.d. 25 maart 2015 van de Directie Financiële Markten van het Ministerie van Financiën aan Unkobon¹, omvat de maximale rentevergoeding een rente van 18% plus een opslag van in eerste instantie voorzichtigheidshalve 6% die in 2015 is verlaagd tot 5%.

Hoewel in de toelichting bij de verlagingen telkens wordt gemeld dat de maximale rentevergoeding jaarlijks wordt heroverwogen, is het in 2015 vastgestelde maximum van 23% pas per 1 januari 2020 teruggebracht naar 22%. Onduidelijk is of die 22% is gebaseerd op een verlaging van de rentecomponent of op basis van een verlaging van de opslag. Als enige overweging wordt genoemd dat de verlagingen afhankelijk zijn van "verdere marktontwikkelingen". Met de motivatie "Overwogen is dat de marktontwikkelingen zich niet tegen een verlaging van de maximale kredietvergoeding verzetten" wordt de rente aangepast. Nergens is te lezen welke marktontwikkelingen zijn onderzocht. Er is zelfs niet te lezen dat er, naast het in kaart brengen van actuele tarieven via een marktmonitor, marktonderzoek is gedaan waaruit de bovenstaande conclusie is getrokken.

Comply or explain

Sinds 2019 is het principe comply or explain van toepassing. Het is te begrijpen dat dit principe bij de verlaging van de maximale rentevergoeding in 2020 nog niet helemaal was doorgedrongen bij de Directie Financiële Markten. Maar Unkobon verwacht dat dit in 2023 toch wel aanleiding zou moeten zijn om in de toelichting bij de onderhavige wijziging uit te leggen waarom niet het Europees Nederlandse systeem wordt toegepast.

Bij de nu in 2023 voorgestelde verlagingen wordt wederom niet vermeld op welke wijze de "wezenlijke verschillen van Europees Nederland" hebben geleid tot het enorme verschil met de systematiek van Europees Nederland. Aangezien volgens de marktmonitor bijna alle kredietverstrekkers, met uitzondering van één partij, al ruim onder de 22% krediet aanbieden, ligt het voor de hand om uit te leggen waarom niet het Europees Nederlandse systeem wordt ingevoerd, met eventueel een onderbouwde aanpassing aan de lokale markt. Dat wil zeggen de wettelijke rente plus een opslag van 8%, waarbij - in verband met de andere valuta - de wettelijke rente van Curaçao en Sint Maarten (6,75%) kan worden genomen. De maximale kredietvergoeding is dan te berekenen op $8\% + 6,75\% = 14,75\%$ (<https://belastingdienst.cw/belastingdienst-brengt-675-rente-in-rekening-per-1-april-2023/>).

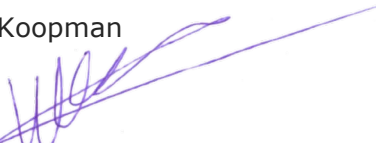
Met de verlaging naar 21% per 1 januari 2024 is de opslag voor Caribisch Nederland te berekenen op $21\% - 6,75\% = 14,25\%$. Dat is maar liefst 78% hoger dan de opslag die in Europees Nederland wordt gehanteerd. Als er al een andere opslag moet worden gekozen, moet een dergelijk hoge afwijking van de Europees Nederlandse opslag beter worden onderbouwd dan nu gebeurt. Dan moet op zijn minst bekend worden gemaakt hoeveel hoger de kosten van bedrijfsvoering zijn, hoeveel lager de winstgevendheid is bij de kredietverstrekkers op de BES-eilanden en waarom dat zo is.

Tegen overkreditering worden consumenten in de Caribische gemeenten beschermd met afzonderlijke regelgeving waar de AFM toezicht op houdt.

Voor bescherming tegen woekerrentes is de consument afhankelijk van de hoogte van de maximale kredietvergoeding. Volledig terecht wordt geconstateerd dat: *"Een verlaging van de maximale kredietvergoeding beschermt consumenten tegen hoge kosten van krediet. Door de lagere rentelasten zullen consumenten minder snel in financiële problemen komen, en wanneer problematische schulden eenmaal zijn ontstaan zal de verlaging zorgen dat de totale schuldenlast van de consument minder snel oploopt."*

Al vanaf 2012 pleit Unkobon voor een jaarlijks stapsgewijze verlaging van de maximale kredietvergoeding. Dat is helaas niet gebeurd, waardoor nu een inhaalslag nodig is. Om nu binnen een redelijke termijn een voor Nederland gelijkwaardige consumentenbescherming te krijgen, zijn jaarlijks grotere stappen nodig en een gelijkwaardig einddoel voor de maximale rentevergoeding. Zolang niet onderbouwd is vastgesteld hoeveel hoger dan in Europees Nederland die vergoeding moet zijn, zal de eerder berekende 14,75% als doel moeten dienen. Met stappen van 1% duurt dat veel te lang. Met stappen van 2 procentpunten per jaar duurt het nog steeds meer dan drie jaren voordat de gewenste gelijkwaardige bescherming wordt bereikt.

Wietze Koopman



Voorzitter Unkobon werkgroep sociaal minimum

ⁱ In een afzonderlijke email worden de betreffende documenten toegezonden aan de Directie Financiële Markten van het Ministerie van Financiën.